

vých bankovek vznikl; za újmu, jež mu takto vznikla, bude se pak odesílatel hojiti postihem na poštovním eráru. O d v o l a c í s o u d žalobě vyhověl, uznav aktivní legitimaci žalobcovu.

D o v o l a c í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Marně dovolává se žalovaný poštovní erár dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. Dle čl. 421 obch. zák. platí pro poštovní dopravu s výhradou zvláštních poštovních předpisův ustanovení zákona obchodního a, kde by s těmito nebylo lze vystačiti, ustanovení všeobecného občanského zákona (čl. 1 obch. zák.). Pro právní konstrukci poměru, jež zasláním peněz poštovní poukázkou vzniká meziúčastněnými právními subjekty (odesílatel, pošta a příjemce), neposkytují spolehlivé opory ani zvláštní předpisy poštovní, ani ustanovení zákona obchodního. Nutno proto, jakž ostatně činí i strana žalovaná, sáhnouti k podpůrnému zdroji ustanovení všeobecného občanského zákoníka. Ve světle těchto ustanovení nemůže aktivní legitimace žalující firmy k žalobě, o kterou se jedná, býti pochybnou. V tom směru rozhodny jsou tyto úvahy: Pravdu má žalovaný poštovní erár v tom, že zasláním peněz na poštovní poukázku vzniká mezi odesílatel a poštou poměr zmocnitelský. Nepovšimnutým však nechává obsah tohoto zmocnění. Splacením peněz na poštovní poukázku zmocňuje odesílatel poštovní správu, by na jeho účet splacený peníz příjemci vyplatila, zároveň však zmocňuje příjemce, by peníz ten na odesílatelův účet od poštovní správy převzal. Tímto obsahem nabývá zmocnitelský poměr zvláštního právního rázu, stává se zvláštní odrůdou zmocnitelské smlouvy, již zákon nazývá poukazem a podrobuje v §§ 1400 a násl. obč. zák. zvláštní úpravě. Těchto zvláštních ustanovení jednak lze použiti jen potud, pokud nejsou modifikovány zvláštními předpisy poštovními, jednak nutno v první řadě užiti těchto ustanovení a nikoli všeobecných předpisův o smlouvě zmocnitelské. O nároku příjemce proti poštovní správě, vyvozeném ze skutečnosti, že příjemce, jež vykviitoval celý poukázaný peníz, v pravdě vykviitovaného peníze vůbec anebo zcela neobdržel, poštovní řád se vůbec nezmiňuje. Dochází proto na ustanovení §§ 1400 a násl. obč. zák. Dle § 1400 obč. zák. nabývá asigntář proti asigntáři přímého nároku na poukázaný peníz, jakmile došlo asigntáře prohlášení asigntá, že poukaz přijímá. To stane se při poštovní poukázce tím, že byla příjemci doručena. Tím okamžikem počínajíc nemá žádost odesílatele, by mu peníze byly vráceny, na jinou adresu zaslány nebo telegraficky přikázány (§ 105, 1 c) poštovního řádu), žádného účinku (§ 105, 5, poštovního řádu). Přijavši poštovní poukázku, nabyta tudíž žalující firma proti poštovní správě přímého nároku na výplatu poukázaného obnosu a to v zákonné měně místa výplaty (§ 905 obč. zák.). Pokud tedy vyplaceny byly žalující firmě dvě 100 K bankovky, jež opatřeny byly kolky padělanými a nebyly proto zákonným platidlem, nedostála poštovní správa svému závazku a musela k jeho splnění býti odsouzena.

Čís. 804.

I společnost s r. obm. může přijati tichého společníka.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, Rv II 259/20.)

Žalobce domáhal se na společnost s r. o., by mu vyplatila poměrnou část jmění společnosti, jejíž byl dle svého tvrzení společníkem pokud se týče tichým společníkem a z níž za souhlasu ostatních společníků vystoupil. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Dle notářského spisu o zřízení žalované společnosti s r. o. nestal se žalobce jejím členem. Jest nerozhodno, zda žalobce snad byl považován za společníka a zda vykonával všechna práva společníku příslušející. Taková jednání nemají ve smyslu §u 4 zákona o společnostech s r. o. ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. právního účinku. Žalobce ovšem také tvrdí, že se stal alespoň tichým společníkem žalované společnosti. Avšak společníku tichému nepřísluší podle ustanovení třetí knihy obch. zák. podíl na jmění společnosti, nýbrž pouze nárok na vklad, jejíž učinil a na případný zisk. Odvolací soud rozsudek potvrdil a uvedl po právní stránce v důvodech: Dlužno řešiti otázku, v jakém poměru byl žalobce ku žalované společnosti, ježto jest jisto, že byl se společností v úzkém styku a ježto, jak z předložené korespondence jest patrné, nejen s jednotlivými jednatelemi společnosti jednával, nýbrž i do valných hromad a do výborových schůzí společnosti byl zván, ba jemu dokonce i bilance společnosti k nahlédnutí byly předkládány. Otázka tato zodpověděna jest jasně dopisem ze dne 26. května 1913, kterým žalobce žalované propůjčil k užívání své patenty, tam uvedené, za podmínek tam blíže stanovených. Smlouva tato poskytuje žalobci vůči straně žalované taková práva, jaká úplně vysvětlují jeho účast na společnosti, jeho účast na jednání ve valných hromadách a výborových schůzích jednatelů společnosti a konečně i jeho právo k nahlédnutí do bilancí žalované společnosti. Dle obsahu tohoto dopisu byl žalobce v úzkém styku se žalovanou společností, jeho postavení tím nebylo však postavení společníka, nýbrž postavení experta. Konečně sluší reagovati i na vývody odvolatele, že, když nebyl společníkem žalované společnosti ve smyslu zákona o společnostech s obmezeným ručením, mohl býti a byl jejím tichým společníkem a že mu tudíž přísluší nárok vůči žalované společnosti v žalobě uplatňovaný, poněvadž obnos jím požadovaný jest částí obchodního zisku, který při řádném stanovení bilance, jak žalobce v žalobě vyvozuje, se zjistí. K těmto vývodům odvolatelovým dlužno podotknouti, že společnost s ručením obmezeným již svou právní povahou vedle ní existující tichou společností vylučuje, poněvadž někdo může býti jen buď společníkem společnosti s obm. ručením, jiným společníkem, tedy ani společníkem tichým býti nemůže. Že tento názor jest správným, vysvítá nejlépe ze zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., kde přesně stanoveny jsou podmínky, jak a kdy možno společníkem takovéto společnosti s obmezeným ručením býti a jakých úkonů jest potřeba, aby toto jeho společenství bylo i na veřejnost patrné. Z důvodu toho předpisuje zákon pro společenskou smlouvu obligatorní formu notářského spisu a zápis jednotlivých společníků do rejstříku a v důsledcích toho vede i stát svými orgány nad takovými společnostmi dozor. Kdyby přípustno bylo, aby někdo stal se tichým společníkem společnosti s ručením obmezeným, staly by se všechny předpisy o společnostech s obm. ručením ilusorními. V důsledcích toho nutno trvati na stanovisku, že společníkem žalované společnosti jako společnosti s obm. ručením mohl býti žalobce jen jako společník ve smyslu zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. Když, jak prokázáno, žalobce

takovýmto společníkem nebyl, nemohl se státi vůbec žádným společníkem žalované společnosti tedy ani ne tichým společníkem.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolacímu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze upřítí částečně oprávnění. Druhá stolice, jež vším právem zjistila, že žalobce nebyl společníkem žalované společnosti ve smyslu zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., uvádí v důvodech svého rozsudku, že společnost s ručením obmezeným již svou právní povahou vylučuje tichou společnost vedle ní existující, jelikož naduvedeným zákonem přesně stanoveny jsou podmínky, jak a kdy možno společníkem takovéto společnosti býti a jakých úkonů jest potřebí, aby toto jeho společenství bylo i na veřejnost patrno. Z důvodu tohoto předpisuje zákon pro společenskou smlouvu obligatorní formu notářského spisu a zápis jednotlivých společníků do rejstříku a v důsledcích toho vede i stát svými orgány nad takovýmito společnostmi dozor. Kdyby připuštěno bylo, aby někdo stal se tichým společníkem takovéto společnosti, staly by se prý všechny předpisy o společnostech s r. o. ilusorními. Dovolací soud tohoto názoru nesdílí, poněvadž právní účinky tichého společenství jsou omezeny na vnitřní poměry mezi tichým společníkem a společností. Tichý společník není společníkem v technickém smyslu, nýbrž prostým podílníkem na zisku i ztrátě z obchodní živnosti majitelem firmy provozované, již účastní se majetkovým vkladem, jehož vlastníkem jest majitel obchodní živnosti. Věřitelům ručí pouze tento, leč by jméno tichého společníka bylo pojato do firmy, kdy ručí oba (čl. 250, 252, 256 i 257 obch. zák.). Ani obchodní zákon ani zákon o společnostech s r. o. nezakazuje těmto společnostem, aby tichých společností s jinými neuzavíraly. Univerzálnost účelu, možnost, uplatnití individualitu společníků a obmezené ručení činí společnosti s r. o. zvlášť způsobitou formou k zakládání podniků menšího druhu s obmezeným risikem, pročež nebylo by ospravedlněno, jim odepřítí možnost, aby provozovaly svou živnost tak jako veřejné společnosti obchodní, akciové a komanditní společnosti za účastenství tichých společníků. Z ustanovení zákona o společnostech s r. o., že pro společenskou smlouvu jest obligatorním notářský spis a že nutno zapsati jména společníků do rejstříku, nevysvítá, že by bylo zakázáno tiché společenství, jehož existence jest pro veřejnost lhostejná. Obava, vyslovená druhou stolicí, že by se připuštěním tichých společníků staly všechny předpisy o společnostech s r. o. ilusorními, není odůvodněna, neboť tiché společenství není nikterak na překážku, aby dozorčí orgány státní nevykonávaly svých úkonů.

Čís. 805.

Hromadění nároků bagatelních s nároky přes 100 K v jedné žalobě jest přípustno, nepřevyšují-li všechny zažalované pohledávky 1000 K. Řízení bagatelní nelze oproti řádnému řízení před okresními soudy pokládati za řízení zvláštní.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1920, R I 1038/20.)